

Benvolgut amic:

La lectura de la seva darrera lletra m'ha plagut des de molts diversos punts de vista. En primer lloc, perquè ha superat el feix de malalties que darrerament han caigut sobre vostè i família; i després, perquè comprovo que manté el mateix entusiasme juvenivol en els seus quefers i les seves il·lusions. La seva actitud em sembla la més correcta i la més fruitosa, encara que, com ja deia Maragall, la collita serà tardana. La tasca ingent per tal de fer caure els murs de la incomprensió i el recel, per tal de deturar l'arrauxament propi de la nostra gent en els moments constructius, em espanta moltes vegades i em fa tornar pessimistes sobre el nostre esdevenidor. Però cal que ens estintolem i posem la mà a la feina, encara que no sigui més que per evitar l'ensorrament sobtat de l'edifici i l'esclafada general entre les runes. Alguns bon símptomes, en la misèria del temps, ens permeten, a voltes, de respirar aires de certa eufòria. Sobre tot, la pervivència i desenvolupament de la nostra mentalitat, tenacíssima envers tots els intents d'anorreament i disgregació.

La meva tasca va progressant a poc a poc. Ara acabo de publicar un llibre sobre el segle XV hispanic, centrat en la figura de Joan II d'Aragó. Em sap greu no tenir exemplars a mà per a enviar-li, ja que es tracta d'una obra de preu (val 300' - ptes.) i l'Editorial ha reduït excessivament els exemplars d'autor. Si l'interessa puc fer-li arribar amb condicions avantatjoses. Em penso que abans de deixar aquell selge per altres estudis, he esclarit a fons les seves entranyes polítiques i socials.

En quant als segles XIX i XX, terreny de la meva dedicació actual, he redactat una problemàtica de la Historia d'Espanya per a una "Histoire d'Europe aux XIXe et XXe siècles", que editen a Milà en francès, sota la direcció de Renouvin-Schnalul - Valsecchi (democràcia cristiana). Allí dic tot el que sé des d'un angle rigorosament científic. Espero poder publicar-ho en castellà, sota una forma o altra.

De l'Indice Histórico Español, n'hauriem de parlar. Estem tirant a la imprenta el 4 número, corresponent al darrer trimestre de 1953. Quan surti, li enviaré una col·lecció completa, perquè vegi la qualitat i la utilitat de la nostra revista. A més de la cosa peninsular, hi han moltes referències a Amèrica (del descobriment a la independència), ressenyades per persona molt competent. Li demanaria dues coses: que ens en fes propaganda per tal de col·locar varies subscripcions a Mèxic i em indiqués algun llibreter ben disposat a treballar la venda de la Revista; i, després, que ens anés informant -vostè o el seu fill- de les novetats de llibreria. No cal dir que, agraint-li el que ja ha fet per nosaltres, li estimaria continués incitant als mexicans perquè ens enviïn llibres. Així doncs, faci'm el favor de que se'ns enviï el recull de treballs de l'Altamira sobre Felip II.

Saludi a En Carles. El seu treball em va interessar molt. Aquí al costat nostre -si fossim mes rics- tindria un lloc de treball maravellos.

A la seva senyora expressi el testimoni de la nostra més viva simpatia i vostè rebi la fermança de l'amistat del seu deixeble.